

10

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน

ยุทธศาสตร์ด้าน
การสร้างความสามารถ
ในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ด้าน
การสร้างการเติบโต
บนคุณภาพชีวิตที่เป็น
มิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ด้าน
การปรับปรุงและ
พัฒนา
ระบบการ
บริหาร
จัดการภาครัฐ

“ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและ
การยอมรับของประชาชน ส่งเสริมด้านเทคโนโลยีและการมีส่วนร่วม
ของประชาชน ให้การบริหารจัดการด้านพลังงานมีธรรมาภิบาล
มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานพลังงาน และการลงทุนในอุตสาหกรรม
ที่เกี่ยวข้องกับด้านพลังงาน”

การปฏิรูปประเทศด้านพลังงานในช่วงที่ผ่านมา เป็นไปตามกรอบของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงานที่มีพื้นฐานแนวคิดมาจากการทบทวนสถานการณ์แนวโน้มภายนอกและภายในประเทศ โดยนำหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้แก่ หลักธรรมาภิบาล หลักความสุจริต และหลักสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ด้วยการใช้ “ความรู้” และ “คุณธรรม” เป็นเครื่องมือนำทางในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกำหนดกรอบการปฏิรูปประเทศด้านพลังงานและใช้ประโยชน์จากโอกาส กำหนดแนวทางเพื่อลดอุปสรรค และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศระยะยาวใน 3 มิติ ได้แก่ (1) **การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับประเทศจากการจัดหาพลังงาน** เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น (2) **การเสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานให้กับประเทศ** โดยส่งเสริมความต่อเนื่องจากการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมของไทย ส่งเสริมการจัดหาพลังงานทดแทน การพัฒนาเทคโนโลยีรูปแบบต่าง ๆ ที่สนับสนุนการจัดหาพลังงานให้มีประสิทธิภาพ มีต้นทุนต่ำลง และรองรับการจัดหาพลังงานในอนาคต และ (3) **การบริหารจัดการพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและบูรณาการ และยกระดับธรรมาภิบาลในธุรกิจพลังงาน** เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการใช้และการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแล การลงทุนและการใช้โครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลดข้อขัดแย้งในสังคม

โดยมีเป้าหมายระดับแผน คือ (1) **เสริมสร้างธรรมาภิบาลและยกระดับข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารจัดการพลังงาน** แบ่งแยกการกำหนดนโยบาย การกำกับดูแล และการปฏิบัติงาน เพื่อการดูแลผลประโยชน์ให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดการกำกับดูแลมีความเป็นอิสระ โปร่งใส และมีความเป็นมืออาชีพ ให้ภาคเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงานและให้ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล จัดตั้งศูนย์ข้อมูลพลังงานแห่งชาติที่เป็นอิสระ

โดยพัฒนาระบบจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก เพื่อสนับสนุนการวางแผนและเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน (2) **เพิ่มการแข่งขันในกิจการพลังงาน** ปรับโครงสร้างการบริหารจัดการพลังงานเพื่อเพิ่มการแข่งขัน ภายใต้การกำกับดูแลที่เหมาะสม มีการใช้กลไกตลาดนำเพื่อลดการอุดหนุนและแทรกแซงจากภาครัฐเพื่อให้เกิดการแข่งขันในตลาดพลังงานตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ และดำเนินการปรับโครงสร้างราคาพลังงานให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง (3) **เสริมสร้างความมั่นคง เป็นธรรม และการมีส่วนร่วมในกิจการด้านพลังงาน** เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงพลังงานอย่างเพียงพอและทั่วถึง อย่างมีคุณภาพ ในราคาที่เป็นธรรม ส่งเสริมพลังงานทางเลือกระดับชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิต มีการจัดทำแผนเชิงบูรณาการด้านพลังงานรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยี เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนเพื่อลดการพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศ

มีการบริหารความเสี่ยงกระจายสัดส่วน ประเภท และแหล่งพลังงานอย่างสมดุล และ (4) **การผลิตและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ** เน้นการบริหารจัดการด้านการใช้พลังงาน ปรับปรุงประสิทธิภาพโครงข่ายพลังงานระบบส่งและระบบจำหน่าย เพื่อรองรับปริมาณพลังงานหมุนเวียนที่เพิ่มขึ้นในระบบ สนับสนุนการผลิตและใช้นวัตกรรมและรูปแบบธุรกิจสมัยใหม่ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการอนุรักษ์และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน เช่น อาคารเพื่ออนุรักษ์พลังงาน กลไกบริษัทจัดการพลังงาน ยานยนต์ไฟฟ้า และระบบกักเก็บพลังงาน เป็นต้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภคพลังงาน รวมทั้งสร้างความรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานอย่างต่อเนื่อง แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน จึงได้มีการกำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป ทั้งสิ้น 17 ประเด็น ได้แก่ (1) **การปฏิรูปองค์กรด้านพลังงาน** (2) **การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ** (3) **ปฏิรูปการสร้าง**

ธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน (4) โครงสร้างแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า (5) ส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขัน (6) ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารกิจการไฟฟ้า (7) การพัฒนาอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติ (8) การพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ 4 (9) ปฏิรูประบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม่โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล (10) แนวทางส่งเสริมและจัดอุปสรรคในการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า (11) การส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟอย่างเสรี (12) ปฏิรูปโครงสร้างการใช้พลังงานภาคขนส่ง ระยะ 20 ปี (13) การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าในกลุ่มอุตสาหกรรม (14) การใช้ข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน (15) การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ (16) การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย (17) การส่งเสริมเทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงาน

โดยแบ่งเป็นกิจการหลักทั้งสิ้น 71 กิจกรรม มีเป้าหมายตามข้อเสนอของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ในระยะ ปี 2561 – 2562 มุ่งเน้นการปรับปรุงการบริหารจัดการพลังงาน สร้างแผนจัดหาที่ได้รับการยอมรับ ส่งเสริมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน และกำหนดทิศทางการพัฒนาและการลงทุนเทคโนโลยีใหม่ของประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้แก่ (1) ปรับโครงสร้างองค์กร และสร้าง การปฏิบัติงานตามภารกิจและสร้างกติกา ในหน่วยงานพลังงานของประเทศ (2) สร้างศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จโรงไฟฟ้าที่แท้จริงสนับสนุนการลงทุนของประเทศ (3) สร้างศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ (4) มีพื้นที่ตั้งโรงไฟฟ้าที่ประชาชนเสนอเองเป็นครั้งแรก (5) รัฐบาลปรับแผนการจัดหาพลังงานใหม่ทั้งไฟฟ้า ก๊าซธรรมชาติ และน้ำมัน (6) ปรับโครงสร้างบริหารกิจการไฟฟ้า และส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน (7) ศึกษาโอกาสพัฒนาเป็น Regional LNG Trading Hub (8) ริเริ่มการสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่ของประเทศจากปิโตรเคมี (9) จัดตั้งคณะกรรมการระดับประเทศเพื่อกำหนดทิศทางลงทุนและการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้า และระบบกักเก็บพลังงานที่ได้รับการยอมรับจากผู้ลงทุน

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

1) การบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปข้ามหน่วยงานขาดประสิทธิภาพ ขณะที่ผู้เกี่ยวข้องในประเด็นปฏิรูปที่ไม่ใช่หน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงขาดความรู้ความเข้าใจ ประกอบกับผู้บริหารในระดับนโยบายไม่มีการกำหนดแนวทางที่ชัดเจนจึงส่งผลให้หน่วยงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปนั้นโดยตรงไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรการดำเนินการจึงไม่สามารถบรรลุผลได้ตามเป้าหมาย ดังนั้นจึงควรมีการกำหนดกลไกและแนวทางในการบูรณาการทำงานระหว่างหน่วยงานเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งกำหนดบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน อาทิ การถ่ายโอนอำนาจการขออนุญาตจัดตั้งโรงไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติให้ไปขึ้นอยู่กับสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานเพียงหน่วยงานเดียว การจัดทำแผนบูรณาการการลงทุนและการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบไฟฟ้าของประเทศ ทั้งการผลิต ระบบส่ง และระบบจำหน่ายเป็นแผนระยะ 5 ปี ร่วมกับระหว่างกระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน และ 3 การไฟฟ้า (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค)

2) กระบวนการปรับปรุงกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องมีความล่าช้า ส่งผลให้ขั้นตอนกระบวนการในการดำเนินงานตามแผนงานไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย อาทิ กฎกระทรวงกำหนดประเภทหรือขนาดของอาคาร และมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟท็อปและข้อกำหนดเกี่ยวกับการเชื่อมต่อการใช้บริการ และการปฏิบัติการ นโยบายหรือมาตรการขับเคลื่อนยานยนต์ไฟฟ้า แนวทางปฏิบัติในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ชัดเจนประกอบการจัดจ้างตามหลักการ ESCO

3) ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับนโยบาย โดยเฉพาะจากหน่วยงานที่ไม่ได้รับผิดชอบในประเด็นปฏิรูปดังกล่าวนั้นโดยตรง ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบตามแผนการปฏิรูปฯ ไม่ได้มีความร่วมมือในการดำเนินการ และก่อให้เกิดความสับสนในการขับเคลื่อนจนกระทบต่อความเชื่อมั่นและความต่อเนื่องของนโยบายด้านพลังงาน

4) หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ต้องให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของประชาชนจากการดำเนินการด้านพลังงาน การตรวจสอบการดำเนินการตามมาตรการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนอย่างรัดกุม สนับสนุนการศึกษาและพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี การผลิตพลังงานใหม่ ๆ และมีการตรวจสอบการอุปกรณ์และติดตั้งระบบลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน และชุมชนโดยรอบ

สรุปการดำเนินงานของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

1001

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 การปฏิรูปองค์กรด้านพลังงาน

มีความก้าวหน้าการดำเนินงานที่สอดคล้องตามเป้าหมายการปฏิรูป อาทิ การจัดตั้งกองบริหารสัญญาและสัมปทานปิโตรเลียม ภายใต้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ เพื่อแบ่งแยกงานด้านนโยบาย กำกับ และดำเนินงาน ให้มีความชัดเจน และการปฏิบัติงานตามภารกิจและสร้างกติกากำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน ลดความซ้ำซ้อนของบทบาทระหว่างหน่วยงานนโยบาย หน่วยงานกำกับ และหน่วยงานปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงานและการกำกับติดตามประเมินผล สำหรับการจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

1002

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ

ได้จัดตั้งศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติขึ้นเป็นหน่วยงานภายในสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน เพื่อยกระดับความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้านพลังงานของประเทศ และการกำหนดเป้าหมายให้เป็นศูนย์ที่ใช้จัดเก็บข้อมูลที่เกิดจากการบูรณาการข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

1003

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 ปฏิรูปการสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน

มีความก้าวหน้าการดำเนินการ อาทิ มีการแต่งตั้งกรรมการสรรหากรรมการภาคประชาสังคมของกระทรวงพลังงาน ขึ้นมาทำหน้าที่คัดเลือกผู้แทนภาคประชาสังคม เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการและกำหนดกลไกการจัดตั้งโรงไฟฟ้า คณะอนุกรรมการจัดทำกฎหมายรายได้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มติเห็นชอบหลักเกณฑ์การจัดสรรค่าภาคหลวงแร่และปิโตรเลียมใหม่ ได้แก่ (1) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาลที่มีพื้นที่ผลิต ได้รับในอัตราร้อยละ 20 (2) อบต. ในจังหวัดที่มีพื้นที่ผลิต ได้รับในอัตราร้อยละ 20 (3) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ที่เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ผลิตได้รับในอัตราร้อยละ 20 และ (4) อบต. อื่นทั่วประเทศ ไม่ได้รับการจัดสรร รวมทั้ง การปรับปรุง พระราชบัญญัติว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อกำหนดนโยบายสร้างธรรมาภิบาลในการดำเนินกิจกรรม NGOs และปฏิรูปกฎหมายให้มีการกำหนดบทบาท NGOs และประชาชนในกระบวนการรับฟังความคิดเห็น

1004

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 โครงสร้างแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2561 - 2580 (PDP2018) แล้ว โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการดำเนินงานตามแผนซึ่งสอดคล้องตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

1005

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 ส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขัน มีความก้าวหน้าการดำเนินงาน อาทิ การศึกษาปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าเพื่อรองรับการผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้เอง เพื่อความเป็นธรรมและไม่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค การจัดทำโครงการทดสอบนวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการให้บริการด้านพลังงาน โดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

1006

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารกิจการไฟฟ้า

ตามข้อเสนอของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ให้มีการโดยโอนย้ายการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) จากกระทรวงมหาดไทยให้มาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลกระทรวงพลังงานนั้น จากการหารือร่วมกันระหว่างกระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย และ 3 การไฟฟ้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นควรยังคงสังกัดภายใต้หน่วยงานเดิมและร่วมกันจัดทำแผนบูรณาการการลงทุนและการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบไฟฟ้าของประเทศ ทั้งการผลิตระบบส่ง และระบบจำหน่าย และอยู่ระหว่างการศึกษาเพื่อปรับปรุงระเบียบและกฎเกณฑ์สำหรับบุคคลที่สามและการส่งเสริมกิจการจำหน่าย

1007

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7 การพัฒนาอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติ

มีการประมวลแหล่งสัมปทานที่กำลังจะหมดอายุ โดยมีผู้ได้รับสิทธิเป็นผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตในแปลงสำรวจ คือ บริษัท PTTEP Energy Development Company Limited และ บริษัท MP G2 (Thailand) Limited ในแปลงสำรวจ G1/61 (แหล่งเอราวัณ) และ บริษัท PTTEP Energy Development Company Limited ในแปลงสำรวจ G2/61 (แหล่งบงกช) เรียบร้อยแล้ว ทำให้การจัดหาก๊าซธรรมชาติจากทั้งสองแหล่งเป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการทดลองรูปแบบการพัฒนาศูนย์กลางการซื้อขายก๊าซธรรมชาติเหลวผ่านสถานีรับจ่ายก๊าซ LNG ของบริษัท PTT LNG จำกัด ผ่านโครงการทดสอบนวัตกรรมเทคโนโลยีมาสนับสนุนการให้บริการด้านพลังงาน

1008

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 8 การพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ 4

เพื่อรักษาฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและเตรียมความพร้อมเพื่อบ่มสู่อุตสาหกรรมเป้าหมายแห่งอนาคต จึงมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ 4 โดยกระทรวงพลังงานได้แต่งตั้งคณะทำงานกำกับการศึกษาและจัดจ้างที่ปรึกษาโครงการศึกษากรอบแผนการพัฒนา ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกและพื้นที่ที่มีศักยภาพ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต

1009

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 9 ปฏิรูประบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล

มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าไม้ชุมชน พ.ศ. 2562 เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนร่วมกับภาครัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งจะช่วยทำให้ชุมชนสามารถนำไม้โตเร็วไปเป็นเชื้อเพลิงสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวลได้ตามกฎหมาย

1010

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 10 แนวทางส่งเสริมและขจัดอุปสรรคในการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า

กระทรวงพลังงานได้ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยในการจัดทำแนวทางเพื่อกฎหมายให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ระหว่างทาง ปลายทาง ก่อนการนำไปกำจัดโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับแต่ละประเภทขยะ รวมทั้งมีการศึกษาเทคโนโลยีการนำขยะมาเป็นเชื้อเพลิง เพื่อผลิตไฟฟ้าการศึกษาเทคโนโลยีการนำขยะมาเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า

1011

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 11 การส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟอย่างเสรี

โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟอย่างเสรี ซึ่งการส่งเสริมดังกล่าวจะต้องได้รับความชัดเจนจากนโยบายของรัฐบาล และมีระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรี โดยควรยกเว้นนโยบาย Enhanced Single-Buyer (ESB) เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนด้วย

1012

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 12 ปฏิรูปโครงสร้างการใช้พลังงานภาคขนส่ง ระยะ 20 ปี

มีการปรับประมาณการความต้องการใช้เชื้อเพลิง (BAU) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งปรับปรุงแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก (AEDP 2018) และแผนบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิง (Oil Plan 2018) โดยมีการผลักดันส่งเสริมการใช้น้ำมันไบโอดีเซล B10 และน้ำมันแก๊สโซฮอล์ E20 รวมถึงลดการอุดหนุนราคาก๊าซ LPG และก๊าซ NGV ในภาคขนส่ง ให้เป็นไปตามกลไกตลาด

1013

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 13 การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าในกลุ่มอุตสาหกรรม

มีการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ในกลุ่มอุตสาหกรรม อาทิ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพหม้อน้ำ ระบบความร้อน และระบบไอน้ำสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล และจัดทำแนวทางเพื่อผลักดันให้มีการใช้มาตรฐานประสิทธิภาพพลังงานของโรงงานอุตสาหกรรม โดยการสนับสนุนของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

1014

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 14 การใช้ข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน

กระทรวงพลังงานได้จัดทำร่างกฎกระทรวงกำหนดประเภท หรือขนาดของอาคาร และมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. เสนอต่อดังนั้น รัฐมนตรีอนุมัติในหลักการ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาโดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวจะนำมาซึ่งการลดการใช้พลังงานในภาพรวมของประเทศ

1015

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 15 การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ

การกำหนดแนวคิดในการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานโดยใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน เปิดโอกาสให้เอกชนลงทุนติดตั้งอุปกรณ์ในการประหยัดพลังงานให้แก่หน่วยงานภาครัฐไปก่อน และให้บุคคลที่ 3 เพื่อการประหยัดพลังงานสำหรับหน่วยงานภาครัฐ โดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ร่วมกับสมาคมผู้ประกอบการบริษัทจัดการพลังงาน อยู่ระหว่างการจัดทำแนวทางดังกล่าว

1016

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 16 การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

การขับเคลื่อนการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้า ปัจจุบันอยู่ระหว่างการร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายยานยนต์ไฟฟ้าแห่งชาติ เพื่อศึกษากำหนดทิศทางการพัฒนาให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

1017

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 17 การส่งเสริมเทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงาน

เพื่อช่วยจัดการความแออัดของโครงข่ายไฟฟ้า สร้างความมั่นคง และเสถียรภาพการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน สอดคล้องกับแผนบูรณาการพลังงานระยะยาวของประเทศไทย ในปี 2562 สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้เสนอร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมเทคโนโลยีระบบกักเก็บพลังงานตามแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน เสนอคณะกรรมการพลังงานแห่งชาติ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

1001

1002

1003

1004

1005

1006

1007

1008

1009

1010

1011

1012

1013

1014

1015

1016

1017

เรื่องและประเด็นปฏิกูรูปที่ 1

การปฏิรูปองค์การด้านพลังงาน

การขับเคลื่อนนโยบาย
ด้านพลังงานมีหลายหน่วยงาน
ทำให้การดำเนินการที่ผ่านมา
ขาดเอกภาพ การปรับปรุง
โดยการปฏิรูปโครงสร้างและ
การบริหารจัดการองค์กร
ด้านพลังงานด้วยการกำหนด
กติกา ในการปฏิบัติงานร่วมกัน
ระหว่างหน่วยงานด้านนโยบาย
หน่วยงานกำกับ และหน่วยงาน
ปฏิบัติ จะเป็นการสร้างความ
ชัดเจนและลดความซ้ำซ้อนใน
ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดั
งนี้รัฐธรรมนูญ จะทำให้สามารถ
ที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไป
และสนับสนุนการให้บริการประ
อย่างมีประสิทธิภาพ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

สำหรับความก้าวหน้าในการดำเนินการ ขณะนี้กระทรวงพลังงานได้ดำเนินการไปแล้วใน 2 เรื่อง ได้แก่ (1) จัดตั้งกองบริหารสัญญาและสัมปทานปิโตรเลียม ภายใต้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ เพื่อแบ่งแยกงานด้านนโยบาย กำกับ และดำเนินงาน ให้มีความชัดเจน และ (2) สํารวจการทับซ้อน การปฏิบัติงานตามภารกิจและสร้างกติกา ในการกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน ลดความซ้ำซ้อนของบทบาทระหว่างหน่วยงานนโยบาย หน่วยงาน กำกับ และหน่วยงานปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงานและการกำกับติดตาม ประเมินผล สำหรับการจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการ พลังงาน (สำนักงาน กกพ.) ได้มีการประสานกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ในการดำเนินการแล้ว แต่ยังติดในขั้นตอนการแก้ไขกฎหมายเพื่อยกเลิกใบอนุญาตประกอบกิจการ โรงงาน (รง.4) ลำดับที่ 88 ของกรมโรงงานอุตสาหกรรมที่ยังอยู่ระหว่างดำเนินการ

การจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จภายใต้ประเด็น การปฏิรูปองค์กรด้านพลังงานมีความท้าทายค่อนข้างสูง เนื่องจากต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจ และการเห็นชอบ ร่วมกันระหว่างหน่วยงานเป็นอย่างมาก เพราะเป็นเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ของแต่ละ หน่วยงาน และแม้ว่าปัจจุบันกรมโรงงานอุตสาหกรรม จะอยู่ระหว่างการแก้ไขกฎหมายเพื่อยกเลิกใบอนุญาต ประกอบกิจการโรงงาน (รง.4) ลำดับที่ 88 เพื่อถ่ายโอน อำนาจการขออนุญาตจัดตั้งโรงไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติ ให้ไปขึ้นอยู่กับสำนักงาน กกพ. แต่ในส่วน of สำนักงาน กกพ. ก็ต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านองค์ความรู้ ของบุคลากร ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการกำกับ ดูแลด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และการออกระเบียบ ว่าด้วยการตรวจประเมินเพื่อออกใบอนุญาตและ เตรียมความพร้อมกรณีเกิดอุบัติเหตุในกิจการพลังงาน สำหรับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็น แนวคิดใหม่ที่ยังไม่มีมีการกำหนดขั้นตอนและแนวปฏิบัติ ตามกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่ชัดเจน

จากปัญหาความท้าทายดังกล่าว หากจะให้สามารถบรรลุ เป้าหมายการปฏิรูปองค์กรด้านพลังงาน สำนักงาน กกพ. ต้องมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุมมลพิษ และ กรมโยธาธิการและการผังเมืองอย่างใกล้ชิด และจัดทำ บันทึกรวบรวมข้อมูล ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับถ่ายโอนอำนาจการขออนุญาต จัดตั้งโรงไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติ และสร้างความร่วมมือ กับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และผู้เชี่ยวชาญในการทำหลักสูตร และมาตรฐานวิชาชีพเพื่อสนับสนุนการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลทั้งการประเมินด้วยตนเอง และจาก บุคคลที่สาม รวมทั้งกระทรวงพลังงาน กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และสำนักงาน กกพ. ควรมีแนวทางในการบูรณาการ ทำงานเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการป้องกันและ แก้ไขผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพ ชีวิตของประชาชนจากการดำเนินกิจการด้านพลังงาน

1002

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2

การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ

ที่ผ่านมาประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับข้อมูลด้านพลังงาน จนนำมาสู่ความขัดแย้งในสังคม ประกอบกับการเก็บข้อมูลด้านพลังงานในบางประเด็นขาด การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ข้อมูลการใช้พลังงานในภาคขนส่ง ข้อมูลการใช้ พลังงานของผู้บริโภค ด้วยเหตุนี้การจัดตั้งศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ (Thailand Energy Information Center: NEIC) โดยนำบทเรียนที่ดีจาก U.S. Energy Information Administration (EIA) มาประยุกต์ใช้จะช่วยยกระดับความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้านพลังงานของประเทศ และการกำหนดเป้าหมายให้เป็นศูนย์ที่ใช้จัดเก็บข้อมูลที่เกิดจากการบูรณาการข้อมูลร่วมกัน ระหว่างหน่วยงาน เป็นข้อมูลที่ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลพลังงานได้อย่าง สะดวกและรวดเร็ว จะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนมากขึ้น ตลอดจนการนำข้อมูล ด้านพลังงานมาใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบายด้านพลังงานของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้จัดตั้งศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ ขึ้นเป็นส่วนงานภายใน สนพ. และขณะนี้อยู่ระหว่างศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ รวมทั้ง กำหนดทิศทางหรือแผนที่ในการดำเนินงาน การกำหนดขอบเขตการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติที่เหมาะสม ตลอดจนอยู่ระหว่างการประเมิน ฐานข้อมูลด้านพลังงานในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเชื่อมโยงข้อมูลขนาดใหญ่ หรือเชื่อมโยง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกับหน่วยงานภายนอก เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลด้านพลังงานให้มีความ สมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติมีปัญหาและอุปสรรคที่ทำทลายได้แก่ การเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภายนอกกระทรวงพลังงาน และการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการและผู้บริโภคมาใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายระหว่างหน่วยงานต้องมีการปรับปรุงกฎหมายและแนวปฏิบัติ ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถเข้าถึงและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นการออกแบบระบบและเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านพลังงานระหว่างหน่วยงานจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญแบบสหวิทยาการทั้งในด้านพลังงานและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ดังนั้น การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ จะต้องกำหนดให้เป็นประเด็นในเชิงนโยบาย โดย สนพ. ต้องมีการหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรวบรวมแนวทางรายละเอียดที่ต้องดำเนินการต่าง ๆ อาทิ การปรับปรุงกฎหมาย ขั้นตอนกระบวนการในการเชื่อมโยงข้อมูลและบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน และจัดทำเป็นข้อเสนอของกระทรวงพลังงาน เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) และคณะรัฐมนตรี เพื่อเป็นมติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการต่อไป

* กรณีที่กระทรวงพลังงานประเมินผลการดำเนินงานแล้ว เห็นสมควรแยกเป็นหน่วยงานอิสระ ให้กระทรวงพลังงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบ (หากผลประเมินระบุว่าดำเนินการภายใต้กระทรวงพลังงานสามารถทำหน้าที่ได้ก็ให้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ภายใต้กระทรวงพลังงานต่อไป)

1003

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3

ปฏิรูปการสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน

เป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐเป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาล สามารถตรวจสอบการดำเนินการได้ และอุตสาหกรรม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ มีความโปร่งใส ลดการขัดแย้งในหน้าที่หรือผลประโยชน์ จากการดำรงตำแหน่งกรรมการรัฐวิสาหกิจ นอกจากนั้นการกำหนดให้มีการจัดตั้งกลไก สร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชนในการกำหนดนโยบายการพัฒนาด้านพลังงานของประเทศ มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและสร้างการยอมรับของภาคประชาชนสำหรับการ ดำเนินการเพื่อให้ได้ตามเป้าหมายของการปฏิรูป

กระทรวงพลังงานได้กำหนดนโยบายและแผนงานในการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการและกำหนดกลไกการจัดตั้งโรงไฟฟ้า โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานได้เห็นชอบในหลักการให้มีการแต่งตั้งกรรมการสรรหา กรรมการภาคประชาสังคมของกระทรวงพลังงานขึ้นมาทำหน้าที่คัดเลือกผู้แทนภาคประชาสังคม เพื่อให้ครอบคลุมผู้แทนทั้งจากภาคการผลิต ผู้แทนในส่วนของผู้บริโภค และผู้แทนจากภาควิชาการแล้ว นอกจากนั้นขณะนี้คณะอนุกรรมการจัดทำกฎหมายรายได้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติรายได้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง ค่าภาคหลวงแร่และปิโตรเลียม มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์การจัดสรรค่าภาคหลวงแร่ และปิโตรเลียมใหม่ ได้แก่ (1) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาลที่มีพื้นที่ผลิต ได้รับในอัตราร้อยละ 20 (2) อบต. ในจังหวัดที่มีพื้นที่ผลิต ได้รับในอัตราร้อยละ 20 (3) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ที่เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ผลิตได้รับในอัตราร้อยละ 20 และ (4) อบต. อื่น ทั่วประเทศ ไม่ได้รับการจัดสรร ซึ่งปัจจุบันกฎหมายดังกล่าวอยู่ระหว่างการเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา นอกจากนี้ การส่งเสริมและสร้างระบบธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกองค์กร เพื่อกำหนดนโยบายสร้างธรรมาภิบาลในการดำเนินกิจกรรม NGOs และปฏิรูปกฎหมาย ให้มีการกำหนดบทบาท NGOs และประชาชนในกระบวนการรับฟังความคิดเห็น โดยปรับปรุง พระราชบัญญัติว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน กระทรวงพลังงานได้เสนอแนวทางไป ยังสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาในการปรับปรุงกฎหมายแล้ว

	อบต./เทศบาลพื้นที่ผลิต	อบต./เทศบาลจังหวัด	อบจ. จังหวัด	อบต.ทั่วประเทศ
ปัจจุบัน	20%	10%	20%	10%
แก้ไข	20%	20%	20%	-
ข้อเสนอปฏิรูป	30%	10%	10%	10%

อย่างไรก็ดี จากเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วนที่มุ่งเน้นเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐเป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาล ลดการขัดแย้งในหน้าที่หรือผลประโยชน์จากการดำรงตำแหน่งกรรมการรัฐวิสาหกิจ มีความเป็นธรรมและสร้างการยอมรับของภาคประชาชน ดังนั้นประเด็นความชัดเจนเชิงนโยบายเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาล ลดความทับซ้อนในเรื่องผลประโยชน์ และการกำหนดมาตรฐานความโปร่งใสในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติจึงเป็นประเด็นที่ท้าทาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นเรื่องการจัดสรรค่าภาคหลวงแร่และปิโตรเลียม เนื่องจากตามมติของคณะอนุกรรมการจัดทำกฎหมายรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้มีมติเกี่ยวกับสัดส่วนการจัดสรรค่าภาคหลวงแร่และปิโตรเลียม โดยกระทบทำให้ อบต. อื่นทั่วประเทศที่ไม่มีพื้นที่ผลิตไม่ได้รับการจัดสรร อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมเพราะแม้ว่าจะไม่ได้เป็นพื้นที่ผลิตแต่อาจได้รับผลกระทบในขั้นตอนการสำรวจและสัดส่วนดังกล่าวไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน จึงเป็นประเด็นปัญหาและความเสี่ยงที่อาจทำให้ไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายของแผนได้

ดังนั้น หากจะให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงานประเด็นการสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน หน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ ควรนำประเด็นและรายละเอียดข้อเสนอการดำรงตำแหน่งกรรมการรัฐวิสาหกิจของข้าราชการอย่างมีธรรมาภิบาลเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (คนร.) และคณะรัฐมนตรีเพื่อปรับปรุงกฎหมาย กำหนดมาตรฐาน และแนวปฏิบัติที่ดี รวมถึงความเป็นไปได้ในการทบทวนข้อเสนอการจัดสรรค่าภาคหลวงแร่และปิโตรเลียมให้ถึงชุมชนตามเจตนารมณ์ของกฎหมายปิโตรเลียมในการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรม

1004

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4

โครงสร้างแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า

จากสถานการณ์ที่ประเทศไทยมีความเสี่ยงด้านสัดส่วนเชื้อเพลิงที่ไม่สมดุล กำลังผลิตสำรองไฟฟ้าไม่เหมาะสม โครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอรองรับต่อการผลิตไฟฟ้าใช้เองของผู้ใช้ไฟฟ้า และการวางแผนกระจายแหล่งเชื้อเพลิงตามศักยภาพเชิงพื้นที่มีข้อจำกัด จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปโครงสร้างแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ โดยนำผลการศึกษา เช่น สัดส่วนโรงไฟฟ้าฐานค่าพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้าและศักยภาพแหล่งผลิตไฟฟ้ารายภาค ต้นทุนไฟฟ้ารายภาคที่แท้จริง การจัดหาและสำรองเชื้อเพลิงทั้งระบบ ศักยภาพระบบส่งไฟฟ้าและการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าระหว่างภาค เป็นต้น มาใช้ในการวางแผนกำหนดสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิง และกำลังผลิตสำรองที่เหมาะสม เพื่อลดความเสี่ยงจากการจัดหาเชื้อเพลิง และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2561 - 2580 (PDP2018) โดยส่วนหนึ่งของแผน PDP2018 เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ด้วยแล้ว อาทิ การพิจารณาค่าพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้ารายภาคเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงเชิงพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างดำเนินการตามแผนปฏิรูปในด้านอื่น ๆ อาทิ สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย อยู่ระหว่างการศึกษาแนวทางการปรับปรุงระบบส่งและระบบจำหน่ายให้มีความทันสมัยรองรับเทคโนโลยีระบบไฟฟ้าในอนาคต และการไฟฟ้าทั้ง 3 การ ได้แก่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณากำหนดสัดส่วนโรงไฟฟ้าฐานและการเติบโตที่เหมาะสมต่อการรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

การจัดทำแผน PDP 2018 มีข้อจำกัดจากการที่นำค่าพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าที่ผลิตเพื่อใช้เองและหรือขาย ตามอัตราการขายตัวของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อมูลจากค่าประมาณการเท่านั้น ประกอบกับการจัดทำแผน PDP2018 เป็นการดำเนินการไปก่อนที่จะได้ผลการศึกษาตามแผนการปฏิรูปฯ ในหลายประเด็น ทำให้ค่าพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้าตามแผน PDP2018 อาจมีความคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงได้ นอกจากนี้การบรรจุโครงการลงทุนโซลาร์ลอยน้ำ ไว้ในแผน PDP2018 รวมทั้งสิ้น 2,725 เมกะวัตต์ วงเงินลงทุนสูงถึงประมาณ 1.37 แสนล้านบาท โดยที่ยังไม่มีการประเมินความคุ้มค่าของโครงการที่ได้มีการดำเนินการนำร่องไปแล้ว ได้แก่ โครงการนำร่องโซลาร์ลอยน้ำในพื้นที่เขื่อนสิรินธร จำนวน 45 เมกะวัตต์ มูลค่า 2.27 พันล้านบาทให้แล้วเสร็จ อาจกระทบต่อการกำหนดสัดส่วนกำลังการผลิตไฟฟ้าในภาพรวม และอาจส่งผลกระทบต่อภาระค่าไฟฟ้าของประชาชน

ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปด้านโครงสร้างแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า กระทรวงพลังงานควรมีการทบทวนแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยใหม่ โดยนำผลการศึกษาที่ได้จากการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงานที่อยู่ระหว่างดำเนินการ อาทิ ศักยภาพแหล่งผลิตและต้นทุนไฟฟ้ารายภาคที่แท้จริง การปรับปรุงระบบส่งและระบบจำหน่ายให้มีความทันสมัย การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มโรงไฟฟ้าที่ผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้เองและหรือขาย และการศึกษาข้อมูลลักษณะการใช้ไฟฟ้าของผู้บริโภค รวมทั้งควรมีการประเมินผลความคุ้มค่า ผลดี ผลเสีย และผลกระทบจากการลงทุน ก่อนใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดประเภทโรงไฟฟ้าไว้ในแผน PDP

1005

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5

ส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขัน

พฤติกรรมผู้ใช้ไฟฟ้าในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากศักยภาพและทรัพยากรของชุมชน ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านพลังงานและรูปแบบธุรกิจสมัยใหม่ในปัจจุบัน ช่วยให้ผู้ประกอบการและชุมชนสามารถผลิตไฟฟ้าใช้เองได้ในต้นทุนที่ต่ำกว่าภาครัฐ ทำให้โครงสร้างการผลิตไฟฟ้าแบบระบบรวมศูนย์ และนโยบายผู้ซื้อไฟฟ้ารายเดียว อาจไม่เหมาะสมกับประเทศในระยะยาว ภาครัฐจึงควรส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขันภายใต้การกำกับให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและคงไว้ซึ่งความมั่นคง โดยสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทนที่ผลิตและซื้อขายไฟฟ้ากันเองภายในชุมชนและครัวเรือน ซึ่งจะลดภาระงบประมาณมาสนับสนุนเป็นพิเศษ ได้แก่ มาตรการส่งเสริมการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน พร้อมทั้งควรกำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าของไทยให้เหมาะสมสอดคล้องกับเทคโนโลยีและรูปแบบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

กระทรวงพลังงานดำเนินการการศึกษาปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าเพื่อรองรับการผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้เอง โดยทบทวนโครงสร้างกิจการไฟฟ้าที่เอื้อให้เกิดการแข่งขันจากการผลิตไฟฟ้าในส่วนของผู้ผลิตไฟฟ้าใช้เอง และการผลิตไฟฟ้าจากระบบรวมศูนย์ให้มีความเป็นธรรมและไม่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค เพื่อให้เกิดการพัฒนาตลาดพลังงานในระยะยาว ขณะที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) จัดทำโครงการทดสอบนวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการให้บริการด้านพลังงาน ได้แก่ ระบบการซื้อขายไฟฟ้ากันเองระหว่างประชาชนกับประชาชน หรือระหว่างโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทนกับชุมชนโดยรอบ ซึ่งจะทำให้ลดความสูญเสียไฟฟ้าในระบบสายส่ง โดยเทคโนโลยี Blockchain

อย่างไรก็ตาม โครงการ ERC sandbox ยังไม่สามารถดำเนินการทดสอบโดยการซื้อขายจริงได้เนื่องจากต้องขอยกเว้นนโยบายผู้ซื้อไฟฟ้ารายเดียว ขณะที่ระบบโครงสร้างพื้นฐานและกฎหมายด้านพลังงานควรได้รับการปรับปรุงเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบไฟฟ้าให้มีความทันสมัยมากขึ้น

ดังนั้น สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน และสำนักงาน กกพ. ควรปรับปรุงกฎหมายและระเบียบส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขันที่สนับสนุนการใช้พลังงานทดแทนในชุมชนและครัวเรือนตามศักยภาพของพื้นที่ภายใต้เงื่อนไขและรูปแบบที่เหมาะสมโดยไม่ก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ใช้ไฟฟ้าในระบบที่มากเกินไป โดยควรส่งเสริมโรงไฟฟ้าชุมชนแบบสัญญาซื้อขายไฟฟ้าแบบเสถียร เพื่อช่วยเสริมความมั่นคงให้กับระบบด้วยเทคโนโลยีกักเก็บพลังงาน ปรับโครงสร้างราคาพลังงานให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงและกำหนดหลักเกณฑ์การอุดหนุนเฉพาะกลุ่มเท่าที่จำเป็นอย่างชัดเจนและเหมาะสม ส่งเสริมโครงการวิจัยและพัฒนาแพลตฟอร์มตลาดกลางซื้อขายพลังงานไฟฟ้าแห่งชาติและจัดทำแผนที่นำทางดิจิทัลการไฟฟ้าแห่งชาติ พร้อมทั้งเสนอแนะรูปแบบการปรับปรุงโครงสร้างตลาดและกิจการไฟฟ้าทั้งระบบในระยะต่าง ๆ เพื่อรองรับรูปแบบกิจการไฟฟ้าที่จะเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเชื่อมั่นในการลงทุนและสามารถกำหนดแผนงานที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเป็นขั้นตอนในอนาคต

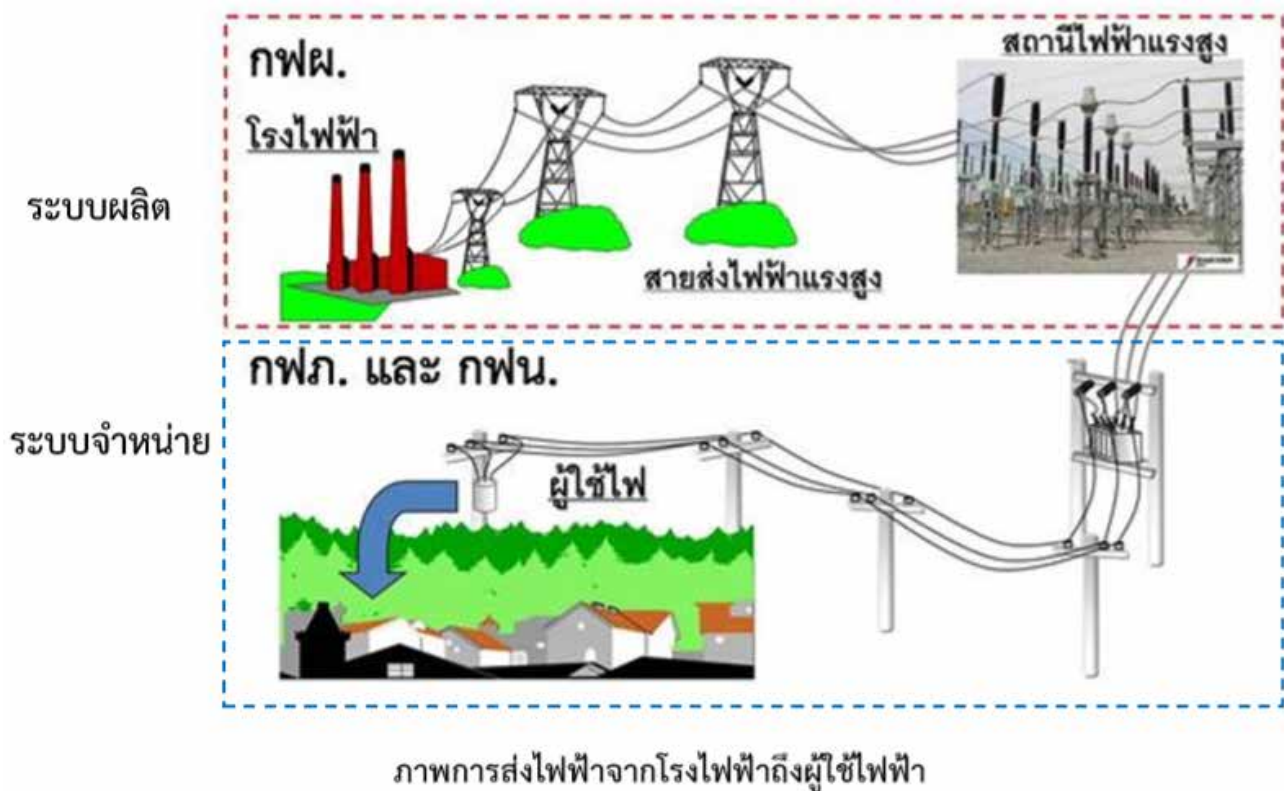

1006

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6

ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารกิจการไฟฟ้า

ปัจจุบันการกำกับดูแลของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจด้านไฟฟ้าอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ 2 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงพลังงานและกระทรวงมหาดไทย โดยมีอัตราการเข้าถึงไฟฟ้าของประชาชนไทยทั่วประเทศ มากกว่าร้อยละ 99 ขณะที่รูปแบบธุรกิจ และเทคโนโลยีด้านพลังงานมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง การกำกับดูแลเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงและความมั่นคงด้านพลังงาน จึงมีมิติที่เปลี่ยนแปลงไป ที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ด้านพลังงานเพื่อให้งานสอดคล้องทั้ง ด้านนโยบาย การดำเนินงาน การลงทุน และการใช้โครงสร้างพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนในการลงทุนส่วนเกินจนกระทบต่อต้นทุนพลังงาน รวมทั้งการเพิ่มบทบาทของภาคเอกชน โดยโอนย้ายการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) จากกระทรวงมหาดไทยให้มาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลกระทรวงพลังงาน ตามข้อเสนอของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

ที่มา : กระทรวงพลังงาน

กระทรวงพลังงานร่วมกับกระทรวงมหาดไทยและ 3 การไฟฟ้าได้ศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมของการโอนย้าย 3 การไฟฟ้า มาอยู่ในสังกัดกระทรวงพลังงาน โดยกระทรวงมหาดไทยเห็นว่า กฟน. และ กฟภ. ยังมีบทบาทสำคัญเชิงพื้นที่และชุมชนในการช่วย “บำบัดทุกข์บำรุงสุข” ให้กับประชาชน ในขณะที่การบูรณาการการลงทุนและการดำเนินงานมีสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ทำหน้าที่พิจารณาการดำเนินงานในภาพรวมอยู่แล้ว จึงเห็นควรให้ กฟน. และ กฟภ. ยังอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยต่อไป และสำหรับการส่งเสริมให้มีการแข่งขันสำนักงาน กกพ. อยู่ระหว่างการศึกษาเพื่อปรับปรุงระเบียบและกฎเกณฑ์สำหรับบุคคลที่ 3 และการส่งเสริมกิจการจำหน่าย (Retail) เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) พิจารณาต่อไป

อย่างไรก็ตาม การบูรณาการหน่วยงานกิจการไฟฟ้า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการไฟฟ้า การลงทุน และการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน ทั้งด้านการผลิต ระบบส่ง ระบบจำหน่ายของประเทศ ให้เกิดประสิทธิภาพยังคงเป็นประเด็นท้าทายของการบริหารกิจการไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

ดังนั้น กระทรวงพลังงานควรร่วมกับกระทรวงมหาดไทย สำนักงาน กกพ. และ 3 การไฟฟ้า จัดทำแผนบูรณาการการลงทุนและการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบไฟฟ้าของประเทศ ทั้งการผลิต ระบบส่ง และระบบจำหน่าย เป็นแผนระยะ 5 ปี เพื่อเสนอคณะกรรมการ กพช. และ คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยหากแผนการลงทุนที่มีวงเงินมากกว่า 1,000 ล้านบาท และไม่อยู่ภายใต้แผนบูรณาการการลงทุนฯ ดังกล่าว จะไม่ได้รับการพิจารณา ขณะที่สำนักงาน กกพ. ควรเร่งรัดจัดทำข้อกำหนดและส่งเสริมการเปิดให้ใช้หรือเชื่อมต่อของระบบส่งและจำหน่ายแก่บุคคลที่ 3 และส่งเสริมกิจการจำหน่าย เพื่อเพิ่มบทบาทของภาคเอกชน และส่งเสริมให้มีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้นในกิจการไฟฟ้า

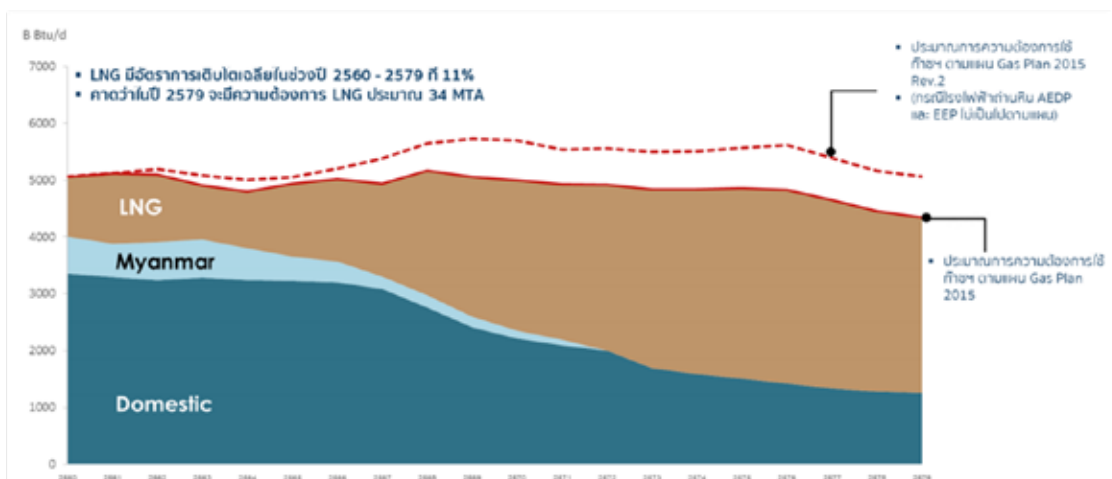

การพัฒนาอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติ

ตั้งแต่ปี 2524 ก๊าซธรรมชาติได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงาน เนื่องจากช่วยให้ต้นทุนผลิตไฟฟ้าถูกลง มีเสถียรภาพ ไม่ผันผวนตามราคาน้ำมันในตลาดโลก และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลอื่น ประกอบกับโครงสร้างตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงจากการค้นพบแหล่งสำรองก๊าซธรรมชาติจากหินดินดาน (Shale Gas) และเทคโนโลยีการจัดเก็บและแปรสภาพก๊าซธรรมชาติให้อยู่ในรูปของเหลวเพื่อประโยชน์ในการขนส่งในระยะทางไกล ส่งผลให้การพัฒนาอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติ ได้แก่ การจัดหา ก๊าซธรรมชาติให้มีความต่อเนื่อง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการกำหนดแนวทางการนำ ก๊าซธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ทั้งในภาคการผลิตไฟฟ้า อุตสาหกรรม และการขนส่ง มีความสำคัญ ต่อความมั่นคงด้านพลังงานและระบบเศรษฐกิจของประเทศ

เดือนธันวาคม 2561 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการจัดหาก๊าซธรรมชาติให้มีความต่อเนื่อง และไม่เกิดการหยุดชะงัก โดยการเปิดประมูลแหล่งสัมปทานที่กำลังจะหมดอายุและกำหนด มาตรการเพื่อให้เกิดการผลิตต่อเนื่อง โดยอนุมัติให้ บริษัท PTTEP Energy Development Company Limited และ บริษัท MP G2 (Thailand) Limited เป็นผู้ได้รับสิทธิเป็นผู้รับสัญญา แบ่งปันผลผลิตในแปลงสำรวจ G1/61 (แหล่งเอราวัณ) และ บริษัท PTTEP Energy Development Company Limited เป็นผู้ได้รับสิทธิเป็นผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตในแปลงสำรวจ G2/61 (แหล่งบงกช) ทำให้การจัดหาก๊าซธรรมชาติจากทั้งสองแหล่งเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และกระทรวง พลังงานอยู่ระหว่างการเตรียมการเปิดประมูลแหล่งสัมปทานอื่น ๆ ทั้งนี้ กระทรวงพลังงาน ได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับก๊าซธรรมชาติ การใช้ประโยชน์ก๊าซธรรมชาติแทนเชื้อเพลิงอื่นในภาคอุตสาหกรรม และการนำก๊าซธรรมชาติไปใช้ ในพื้นที่นอกโครงข่าย พร้อมทั้งดำเนินการทดลองรูปแบบการพัฒนาศูนย์กลางการซื้อขาย

สถานการณ์ก๊าซธรรมชาติในระยะยาว: ประเทศไทยมีแนวโน้มต้องพึ่งพา LNG มากขึ้น

ที่มา : กระทรวงพลังงาน

ก๊าซธรรมชาติเหลวผ่านสถานีรับจ่ายก๊าซ LNG ของ บริษัท PTT LNG จำกัด ผ่านโครงการทดสอบนวัตกรรม เทคโนโลยีมาสนับสนุนการให้บริการด้านพลังงาน เพื่อเตรียมความพร้อมในการส่งออกไปยังตลาด CLMV ทั้งนี้ ประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ การศึกษาและปรับปรุงโครงสร้างตลาดก๊าซธรรมชาติ และการกำกับดูแลเพื่อเพิ่มการแข่งขันและประสิทธิภาพ ในธุรกิจก๊าซธรรมชาติตลอดห่วงโซ่คุณค่า โดยเฉพาะ การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการนำเข้า และส่งออก LNG

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) กระทรวง การคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน และสำนักงานเพื่อการพัฒนากระเปาะ เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ควรร่วมกันบูรณาการ การทำงานเพื่อปรับปรุงกฎหมายและกำหนดมาตรการ ส่งเสริมด้านภาษีและไม่ใช่อำนาจอย่างเหมาะสม และ ทันต่อสถานการณ์การแข่งขันในภูมิภาค ขณะที่ สำนักงาน กกพ. ควรเร่งรัดการทดสอบข้อกำหนด เกี่ยวกับการให้บริการของสถานี LNG แก่บุคคลที่ 3 และการเชื่อมต่อ เพื่อผลักดันให้เกิดศูนย์กลาง การซื้อขายก๊าซธรรมชาติในไทย และส่งผลดีต่อราคา ก๊าซธรรมชาติซึ่งเป็นเชื้อเพลิงหลักในการผลิตไฟฟ้า ของประเทศให้มีราคาถูกลงตามไปด้วย

1008

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 8

การพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ 4

ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจผ่านการพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมี โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรปิโตรเลียมก๊าซธรรมชาติที่ผลิตจากอ่าวไทย และนำมาผลิตเป็นวัตถุดิบให้กับอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ ก่อสร้าง เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์และชิ้นส่วน สิ่งทอ เคมีภัณฑ์ เป็นต้น ส่งผลต่อเนื่องให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจอย่างทวีคูณ ตลอดห่วงโซ่อุปทาน อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดของทรัพยากรก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทยกำลังลดลง ขณะที่ความต้องการของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงจากปิโตรเคมีเกรดธรรมดาไปสู่ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีเกรดพิเศษหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ มากขึ้น มีการใช้วัตถุดิบที่มาจากทั้งก๊าซธรรมชาติและแนฟทาเพื่อมุ่งสู่การผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีและพลาสติกที่มีคุณสมบัติพิเศษ ดังนั้น เพื่อรักษาสถานะในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและเตรียมความพร้อม

เพื่อมุ่งสู่อุตสาหกรรมเป้าหมายแห่งอนาคต จึงมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ 4 ประกอบด้วย การพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปพลาสติกและเคมีภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 4 ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก และการกำหนดพื้นที่ใหม่สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะยาว กระทรวงพลังงานได้แต่งตั้งคณะทำงานกำกับกับการศึกษาและจัดจ้างที่ปรึกษาโครงการศึกษากรอบแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 4 ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกและพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาและการขยายกำลังการผลิตของอุตสาหกรรมปิโตรเคมีมีข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ (1) การขาดผู้ประกอบการแปรรูปพลาสติกที่มีศักยภาพ ส่งผลให้ประเทศไทยต้องนำเข้าและขาดโอกาสในการผลิตและประกอบผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับพลาสติกที่มีมูลค่าสูง (2) ปัญหาการบริหารจัดการขยะพลาสติก (3) วัตถุดิบจากก๊าซธรรมชาติในประเทศมีแนวโน้มลดลงและส่งผลให้อุตสาหกรรมปลายน้ำต้องนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ (4) พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกมีข้อจำกัดในการขยายกำลังการผลิตจากข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรน้ำในภาคอุตสาหกรรม (5) ปัญหาด้านผังเมือง และ (6) ข้อจำกัดของการขนส่ง ได้แก่ ปริมาณการจราจรทางถนนมีความหนาแน่นและการเข้าถึงโครงข่ายการขนส่งด้วยระบบราง

ดังนั้น ภาครัฐควรมีการดำเนินการ ได้แก่ (1) การศึกษา สืบค้น และจัดทำข้อเสนอกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมเพื่อเชื่อมโยงอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อาทิ อุตสาหกรรมโพลิโอเคมี อุตสาหกรรมยาง และอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ เพื่อรักษาศักยภาพฐานการผลิตปิโตรเคมี ต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (2) กำหนดแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ผังเมือง ระบบสาธารณูปโภค ระบบขนส่งและโลจิสติกส์ และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม (การจัดการขยะ น้ำเสีย และมลภาวะทางอากาศ) และ (3) เตรียมความพร้อมของระบบนิเวศ เช่น องค์กรความรู้และเทคโนโลยี กำลังคน สุขภาพอนามัย เป็นต้น

1009

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 9

ปฏิรูประบบบริหารจัดการเชื้อเพลิง ชีวมวลไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล

การส่งเสริมการผลิตและใช้พลังงานทดแทนภายในประเทศ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางด้านพลังงาน ช่วยลดการนำเข้าและกระจายแหล่งเชื้อเพลิง ในการผลิตไฟฟ้าตามศักยภาพเชิงพื้นที่ของประเทศ โดยนำวัสดุที่เหลือใช้จากการเกษตรส่วนใหญ่ เช่น แกลบ ฟางข้าว ชานอ้อย กากมันสำปะหลัง และทะลายปาล์ม เป็นต้น มาแปรรูปเป็นเชื้อเพลิง ชีวมวล รวมทั้งส่งเสริมให้มีการปลูกไม้โตเร็วเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้ชุมชนเพิ่มขึ้น โดยปฏิรูประบบ บริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวลในระดับชุมชน เพื่อให้ชุมชน มีส่วนร่วมในโครงการ ลดการต่อต้านการสร้างโรงไฟฟ้าใหม่ สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้แก่ เกษตรกรหรือชุมชนที่มีศักยภาพ และเสริมความมั่นคงด้านพลังงานด้วยการสนับสนุน ให้มีการรวมตัวเป็นกลุ่มภายใต้ระบบเกษตรพันธสัญญา และสนับสนุนให้เกิดโรงไฟฟ้าชีวมวล ในลักษณะซื้อขายไฟฟ้าแบบเสถียร ที่ต้องจ่ายไฟฟ้าอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยสนับสนุนความมั่นคง ของระบบพลังงานของประเทศ

ปี 2562 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ได้บูรณาการข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกไม้โตเร็ว โดยจัดส่ง ข้อมูลพื้นที่เป้าหมายที่ต้องการให้ส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็ว ไปยังกรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ องค์การ อุตสาหกรรมป่าไม้ และกรมป่าไม้ ดำเนินการจัดทำ มาตรฐานเชื้อเพลิงชีวมวล รวมทั้งร่วมกับกระทรวง เกษตรและสหกรณ์สนับสนุนการตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อ ผลิตเชื้อเพลิงชีวมวล นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการประกาศ ใช้พระราชบัญญัติป่าไม้ชุมชน พ.ศ. 2562 เพื่อส่งเสริมให้ ชุมชนร่วมกับภาครัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ภายใต้หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนสามารถนำ ไม้โตเร็วไปเป็นเชื้อเพลิงสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวลได้

อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งโรงไฟฟ้าชีวมวลในพื้นที่ต่าง ๆ ยังคงประสบปัญหาการจัดหาแหล่งเชื้อเพลิง รวมทั้ง การยอมรับและการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากผู้ประกอบการติดตั้งเครื่องจักรเก่าที่ ไม่มีประสิทธิภาพหรือการไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน และแก้ไขผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม อาทิ การติดตั้งระบบดักฝุ่นแบบไฟฟ้าสถิต

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูประบบบริหาร จัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปรับปรุงมาตรการใน การส่งเสริมอย่างเหมาะสม เช่น สนับสนุนให้เกิด โรงไฟฟ้าชีวมวลไม้โตเร็วในรูปแบบสัญญาซื้อขายไฟฟ้า แบบเสถียร มากกว่าสัญญาประเภทไม่เสถียรการกำหนด พื้นที่แปลงปลูกไม้ชีวมวลเพื่อส่งโรงไฟฟ้าให้ชัดเจน การจัดทำแผนการบริหารเชื้อเพลิง การสนับสนุนโรงไฟฟ้า ที่มีอุปกรณ์หลักในการผลิตไฟฟ้าเป็นอุปกรณ์ใหม่ และมีการตรวจสอบการดำเนินการตามมาตรการ ลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน อย่างรัดกุม เป็นต้น

1010

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 10

10 แนวทางส่งเสริมและขจัดอุปสรรคในการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า

ขยะมูลฝอยเป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญของสังคมไทยที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม จากสถิติพบว่าคนไทยทิ้งขยะเป็นปริมาณสูงถึงปีละ 26.85 ล้านตัน (หรือเทียบเท่า 73,560 ตัน/วัน) แต่มีเพียงร้อยละ 50 ที่มีการนำไปกำจัดโดยถูกวิธี อีกประมาณร้อยละ 27 ถูกนำไปเทกองทิ้งหรือฝังกลบอย่างไม่ถูกวิธี และประมาณร้อยละ 23 เป็นขยะตกค้างที่ไม่ได้รับการกำจัด ขณะที่หน้าที่ในการจัดเก็บและบริหารจัดการกำจัดขยะเป็นความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่

ยังไม่มีศักยภาพในการบริหารจัดการขยะที่ดีพอ จึงต้องมีวิธีการบริหารจัดการขยะได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยวิธีหนึ่งที่จะช่วยได้ คือ การส่งเสริมและขจัดอุปสรรคด้วยการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า ซึ่งมีแนวทางสำคัญที่ต้องดำเนินการ ได้แก่ (1) จัดลำดับความสำคัญของกลุ่มพื้นที่เร่งด่วนที่มีศักยภาพในการนำขยะเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า (2) ปรับปรุงกฎหมายและจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ระหว่างทาง ปลายทาง (3) ส่งเสริมให้เอกชนที่มีประสิทธิภาพและความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการจัดการขยะ (4) เสนอทางเลือกเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพในการกำจัดและใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากขยะ (5) สร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนรวมทั้งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและตรวจสอบผลการดำเนินการ และ (6) ลดขั้นตอนการคัดเลือกเอกชนเพื่อเข้าร่วมลงทุนในโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ

ปัจจุบันกระทรวงพลังงานได้ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยในการจัดทำแนวทางเพื่อออกกฎหมายให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ระหว่างทาง ปลายทาง ก่อนการนำไปกำจัดโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับแต่ละประเภทขยะ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้ได้ประโยชน์สูงสุดและลดมลพิษให้ได้มากที่สุด รวมทั้งกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) ได้ดำเนินการศึกษา

และการประเมินวัฏจักรชีวิตของการผลิตพลังงานจากขยะชุมชนในประเทศไทย รวมถึงการประเมินต้นทุนทางการเงิน เศรษฐศาสตร์ และผลกระทบทางพลังงาน และสิ่งแวดล้อมจากการผลิตพลังงานด้วยเทคโนโลยีเตาเผาขยะ พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและการดำเนินการในการลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมในแต่ละขั้นตอนของการผลิตพลังงานจากขยะมูลฝอยชุมชน โดยได้นำส่งข้อมูลผลการศึกษาดังกล่าวให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงมหาดไทย เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงาน และเผยแพร่เป็นข้อมูลและองค์ความรู้ให้แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยแล้ว

อย่างไรก็ตาม การจัดการขยะชุมชนยังมีข้อจำกัดในการดำเนินงานอยู่หลายประการที่สำคัญเช่น ความสามารถในการเก็บรวบรวมและการบริหารจัดการขยะของท้องถิ่น ค่าบริหารจัดการและค่าก่อสร้างระบบกำจัดขยะที่สูง ข้อจำกัดด้านงบประมาณ การกำหนดพื้นที่ศูนย์จัดการขยะ ปัญหาสิทธิในการครอบครองขยะ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนจากการเลือกใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม และการต่อต้านโรงไฟฟ้าขยะจากชุมชนโดยรอบ เป็นต้น ทำให้การดำเนินการเรื่องดังกล่าวยังไม่มีความก้าวหน้ามากนัก

ดังนั้น หากจะให้การบริหารจัดการขยะด้วยแนวทางส่งเสริมและจัดอุปสรรคในการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้าสัมฤทธิ์ผลได้ตามวัตถุประสงค์ของการปฏิรูป รัฐบาลอาจต้องมีการกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการสนับสนุนให้มีความชัดเจนมากขึ้น เช่น ในการส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและวัฒนธรรมในการคัดแยกขยะต้นทางต้องมีการดำเนินการควบคู่ไปกับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการรองรับการคัดแยกขยะด้วย เช่น การจัดหาถังขยะให้เพียงพอและเหมาะสมต่อการทิ้งขยะแต่ละประเภทให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่สาธารณะ และพื้นที่ชุมชน การส่งเสริมการจัดตั้งโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะต้นแบบรายภาคในพื้นที่คลัสเตอร์ที่มีศักยภาพในการจัดเก็บขยะไม่น้อยกว่า 500 ตันต่อวัน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอพื้นที่การสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมและเป็นหุ้นส่วนในโรงไฟฟ้าชุมชน การกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขและเทคโนโลยีที่เหมาะสม อาทิ สนับสนุนโรงไฟฟ้าที่มีอุปกรณ์หลักในการผลิตไฟฟ้าเป็นอุปกรณ์ใหม่และติดตั้งระบบดักฝุ่นแบบไฟฟ้าสถิต การส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลสภาพอากาศและมลพิษไปยังหน่วยงานที่กำกับดูแลและชุมชนโดยรอบ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลแบบทันสมัยปัจจุบัน เป็นต้น

1011

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 11

การส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟอย่างเสรี

ในปี 2561 ประเทศไทยมีการใช้พลังงานหมุนเวียนทั้งสิ้น 7,669 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 4.7 และคิดเป็นร้อยละ 9.2 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย เป็นผลมาจากมาตรการและนโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาพลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้นทุกภาคส่วน เพื่อลดการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิลและการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ ซึ่งพลังงานแสงอาทิตย์เป็นหนึ่งในพลังงานหมุนเวียนที่ประเทศไทย มีศักยภาพสูงในการผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า โดยการลงทุนติดตั้งโซลาร์รูฟในปัจจุบันมีระยะเวลาคืนทุนไม่เกิน 10 ปี อย่างไรก็ตาม กฎหมายและระเบียบในการกำกับดูแลในปัจจุบันยังเป็นปัญหาและอุปสรรคไม่เอื้อต่อการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถติดตั้งโซลาร์รูฟในวงกว้างและก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายที่เป็นภาระเกินจำเป็น รัฐบาลจึงควรกำหนดแนวทางการปฏิรูปเพื่อส่งเสริมการลงทุนโซลาร์รูฟเสรีเพื่อส่งเสริมหน่วยการผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในภาคครัวเรือนให้สามารถผลิตไฟฟ้าใช้ได้ เช่น ออกระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรี ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการเชื่อมต่อการใช้บริการ และการปฏิบัติการ ระบบโครงข่ายไฟฟ้า รวมถึงการกำหนดอัตราค่าบริการในการใช้หรือการเชื่อมต่อที่เหมาะสมและเป็นธรรม การกำหนดระเบียบและมาตรการการส่งเสริมให้มีการเก็บสะสมพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตจากโซลาร์รูฟและนำกลับมาใช้ใหม่ พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์การให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ เป็นต้น

การดำเนินการส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟเพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าของประเทศ จำเป็นต้องได้รับความชัดเจนจากนโยบายของรัฐบาล โดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ได้ดำเนินโครงการ Solar to social เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในการส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟในขณะที่ยังสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานได้พิจารณาเห็นชอบหลักการระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรีแล้ว

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแนวนโยบายรัฐบาลจากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 ได้กำหนดแนวทางสนับสนุนการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนตามศักยภาพของแหล่งเชื้อเพลิงในพื้นที่ เปิดโอกาสให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการผลิตและบริหารจัดการพลังงาน

ส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้ารูปแบบใหม่ อาทิ ระบบหักลบหน่วยไฟฟ้าสุทธิ พร้อมทั้งปรับปรุงระบบการกำกับดูแลกิจการด้านพลังงานให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม ดังนั้น คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานควรเร่งรัดการพิจารณาและเสนอความเห็นตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 ในการดำเนินงานตามแนวนโยบายรัฐบาล โดยเฉพาะการเสนอขอยกเว้นนโยบาย Enhanced Single-Buyer (ESB) และกำหนดมาตรการการส่งเสริมโซลาร์รูฟเสรีภายใต้เงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบโครงข่ายไฟฟ้า หรือเป็นภาระค่าไฟฟ้าของประชาชนในภาพรวม

1012

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 12

ปฏิรูปโครงสร้างการใช้พลังงานภาคขนส่ง ระยะ 20 ปี

ประเทศไทยมีสัดส่วนการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายในภาคขนส่งประมาณร้อยละ 40 ของการใช้พลังงานทั้งหมด และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2561 มีการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายในภาคขนส่งเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 2.4 นอกจากนี้ ที่ผ่านมามีภาครัฐได้มีนโยบายส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน เพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าด้านพลังงานจากต่างประเทศ และลดความผันผวนของค่าเชื้อเพลิง อีกทั้งยังช่วยสามารถนำผลผลิตทางการเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ทำให้มีการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพ (ไบโอดีเซลและเอทานอล) ทดแทนการใช้น้ำมันดีเซลและน้ำมันเบนซินภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับในช่วงที่สถานการณ์น้ำมันมีราคาสูงทำให้ผู้ใช้รถบางส่วนมีการปรับเปลี่ยนชนิดเชื้อเพลิงที่ใช้ในยานพาหนะเป็นก๊าซ Liquefied Petroleum Gas (LPG) และ Natural Gas for Vehicle (NGV)

ชนิดเชื้อเพลิง	ปริมาณการใช้เชื้อเพลิง						ราคาขายปลีกเฉลี่ย	จำนวนรถ*
	ktoe				2562 (ม.ค.-ก.ย.)			
	2559	2560	2561	2562 (ม.ค.-ก.ย.)	growth (%) YoY	share (%)		
ดีเซล	11,498	13,688	13,889	10,804	4.3	55.2	26.25 บาท/ลิตร	11.22 ล้านคัน
กลุ่มเบนซิน	7,904	8,175	8,444	6,508	3.8	33.2	27.16 บาท/ลิตร	27.71 ล้านคัน
NGV	2,500	2,179	1,980	1,366	-8.6	7.0	15.98 บาท/กก.	0.37 ล้านคัน (85% เป็น NGV+เบนซิน)
LPG	1,711	1,539	1,366	907	-12.2	4.6	21.87 บาท/กก. 11.81 บาท/ลิตร	0.90 ล้านคัน (98% เป็น LPG+เบนซิน)
รวม	23,613	25,582	25,679	19,586	2.3	100		

*จำนวนรถจดทะเบียนสะสม
จากกรมการขนส่งทางบก

*จำนวนรถจดทะเบียนขนส่ง
จากกรมการขนส่งทางบก

ที่มา : กระทรวงพลังงาน

ส่งผลให้ปัจจุบันโครงสร้างการใช้เชื้อเพลิงในภาคขนส่งของประเทศมีความหลากหลายของชนิดเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้น อาทิ น้ำมันแก๊สโซฮอล์ออกเทน 91 น้ำมันแก๊สโซฮอล์ออกเทน 95 น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E20 น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85 และน้ำมันไบโอดีเซล B7 ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้นทั้งในส่วนของการขนส่งและระบบจำหน่ายของผู้ประกอบการ และมีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายเดินทางไปยังประชาชนต่อไป ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปฏิรูปโครงสร้างการใช้พลังงานในภาคขนส่งระยะ 20 ปี โดยมีปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จ คือ การทบทวนข้อมูลที่ใช้ในการกำหนดทิศทางและนโยบายที่เกี่ยวข้อง อาทิ แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก แผนอนุรักษ์พลังงาน และแผนบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อให้สามารถกำหนดโครงสร้างการใช้เชื้อเพลิงในภาคขนส่งของประเทศในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดแผนดำเนินการและมาตรการลดผลกระทบกับผู้เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และขนส่งสามารถวางแผนและบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานที่ชัดเจน

กระทรวงพลังงานได้ดำเนินการปรับประมาณการความต้องการใช้เชื้อเพลิง (BAU) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และได้ปรับปรุงแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก (AEDP 2018) และแผนบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิง (Oil Plan 2018) เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการแหล่งวัตถุดิบและการใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยมีการผลักดันส่งเสริมการใช้น้ำมันไบโอดีเซล B10 และน้ำมันแก๊สโซฮอล์ E20 รวมถึงลดการอุดหนุนราคาก๊าซ LPG และ ก๊าซ NGV ในภาคขนส่ง ให้เป็นไปตามความจำเป็นและสะท้อนราคาตลาด

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายยังคงพบปัญหาและอุปสรรค เนื่องจากผู้ประกอบการโรงกลั่น ผู้ค้าน้ำมันมาตรา 7 ผู้ผลิตเอทานอลและไบโอดีเซล และเกษตรกร ต้องการความเชื่อมั่นและความต่อเนื่องทางนโยบาย รวมทั้งต้องการให้ภาครัฐกำหนดมาตรฐานการผลิตเชื้อเพลิงเหลว B100 ให้มีความชัดเจน เพื่อให้การผลิตน้ำมันไบโอดีเซล B10 ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของค่ายรถยนต์ยุโรป เนื่องจากน้ำมันไบโอดีเซล B10 ที่ผลิตได้ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับจากค่ายรถยนต์ของประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการใช้พลังงานเชื้อเพลิงชีวภาพที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวจะส่งผลให้ปริมาณความต้องการน้ำมันเชื้อเพลิงในภาคขนส่งมีแนวโน้มลดลงเช่นกัน ซึ่งผู้ประกอบการโรงกลั่นน้ำมันภายในประเทศจำเป็นต้องใช้เวลาในการปรับตัวในการหาตลาดส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิรูปโครงสร้างการใช้พลังงานในภาคขนส่ง ระยะ 20 ปี สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงพลังงานควรมีการหารือร่วมกับผู้ประกอบการโรงกลั่นและผู้ค้าน้ำมัน เพื่อเตรียมความพร้อมในการปรับลดชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิงในภาคขนส่งอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามสมดุลการผลิตในภาพรวมของประเทศ สัญญาของคู่ค้า และความสามารถในการบริหารจัดการของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง พร้อมทั้งผลักดันให้น้ำมันไบโอดีเซล B10 เป็นน้ำมันดีเซลพื้นฐานของประเทศ

1013

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 13

การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าในกลุ่มอุตสาหกรรม

ประเทศไทยมีการใช้พลังงานในภาคอุตสาหกรรมอยู่ในระดับสูง โดยสาขาอุตสาหกรรมมีการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายสูงรองจากภาคขนส่ง มีโรงงานอุตสาหกรรมกระจายอยู่ทั่วประเทศถึงประมาณ 135,000 โรงงาน ดังนั้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศในภาพรวม รัฐบาลจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการใช้พลังงานในภาคอุตสาหกรรมให้เป็นไปอย่างคุ้มค่าและก่อให้เกิดความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยต้องมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมโรงงานอุตสาหกรรม และกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ในการผลักดันให้เกิดกลไกรับรองอุตสาหกรรมสีเขียว การนำร่องขยายผลการเพิ่มประสิทธิภาพหม้อน้ำ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบไอน้ำสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล การยกระดับประสิทธิภาพพลังงานหม้อต้ม การพัฒนาประสิทธิภาพหม้อไอน้ำสำหรับโรงงานขนาดกลาง และขนาดย่อม การเพิ่มประสิทธิภาพพลังงานความร้อนในโรงงานอุตสาหกรรม และการจัดทำข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานประสิทธิภาพการใช้พลังงานของโรงงานอุตสาหกรรม

กระทรวงพลังงานได้ร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำโครงการเพื่อขับเคลื่อนตามแนวทางของแผนปฏิรูปที่สำคัญ ได้แก่ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพหม้อน้ำ ระบบความร้อน และระบบไอน้ำสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล และจัดทำแนวทางเพื่อผลักดันให้มีการใช้มาตรฐานประสิทธิภาพพลังงานของโรงงานอุตสาหกรรม ภายใต้งบประมาณจากกองทุนอนุรักษ์พลังงาน ทำให้คาดว่าจะทำให้มีการใช้ไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยประหยัดพลังงาน ลดการใช้เชื้อเพลิง ลดต้นทุนการผลิต ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้สำเร็จตามเป้าหมายของแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

อย่างไรก็ตาม ในเรื่องของการใช้พลังงานในภาคอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอาจยังมีข้อจำกัดอยู่บ้าง เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่ง

ไม่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการฯ เนื่องจากกังวลว่าเจ้าหน้าที่ของกรมโรงงานอุตสาหกรรมจะเข้ามาสำรวจตรวจวัดค่ามลพิษ อาทิ ค่าการปลดปล่อยฝุ่นละออง และหากค่าที่ตรวจวัดได้เกินค่ามาตรฐานจะถูกดำเนินการทางกฎหมาย รวมทั้งมีปัญหาด้านบุคลากรของโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานประสิทธิภาพพลังงานของโรงงานอุตสาหกรรมและการประยุกต์ใช้นวัตกรรมด้านการอนุรักษ์พลังงาน

การดำเนินการในระยะต่อไป เน้นการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดต่อประเทศชาติ และกำหนดมาตรการให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและจูงใจให้ภาคเอกชนให้ความร่วมมือกับภาครัฐมากขึ้น

1014

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 14

การใช้ข้อมูลนิติเกณฑ์มาตรฐาน อาคารด้านพลังงาน

ที่ผ่านมาการออกแบบอาคาร หรือการใช้วัสดุอาคาร หรืออุปกรณ์แสงสว่างและอำนวยความสะดวกในอาคาร เจ้าของอาคารอาจยังไม่ได้คำนึงถึงประสิทธิภาพของการใช้พลังงานในองค์กรรวม หรืออาจไม่มีความรู้ด้านเทคนิคการออกแบบอาคารเพื่อประหยัดพลังงาน หรืออาจมุ่งเน้นเฉพาะการลดต้นทุนในการก่อสร้างอาคาร ส่งผลให้ต้องมีค่าใช้จ่ายด้านพลังงานและการบำรุงรักษาสูงมากเกินความจำเป็น หรือมีการสูญเสียพลังงานอย่างมาก จนส่งผลกระทบต่อภาพรวมด้านเศรษฐกิจและปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศ โดยการกำหนดข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน การสนับสนุนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพ และการปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมให้เกิดการนำกฎหมายอาคารก่อสร้างใหม่มาเป็นกรอบในการสร้างอาคาร เพื่อให้นำมาซึ่งการลดการใช้พลังงานในภาพรวมของประเทศ

กระทรวงพลังงานได้จัดทำร่างกฎกระทรวงกำหนดประเภท หรือขนาดของอาคาร และมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2561 และได้ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาด้วยแล้ว ในขณะเดียวกัน กรมพัฒนาพลังงานทดแทน

และอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) ได้ร่วมกับสภาวิศวกร ในการพัฒนาบุคลากรตรวจรับรองแบบอาคารอนุรักษ์ พลังงานเพื่อรองรับการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงฯ ดังกล่าวควบคู่ไปด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าร่างกฎกระทรวงฯ จะได้รับความเห็นชอบ ในหลักการจากคณะรัฐมนตรีแล้ว แต่ยังอยู่ในขั้นตอน การตรวจพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ก่อนที่ใช้อย่างบังคับได้ต่อไป รวมทั้งภายหลังการประกาศ บังคับใช้กฎกระทรวงฯ พพ. ต้องมีการประสานให้ หน่วยงานต่าง ๆ ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ หรือ แนวปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา ในทางปฏิบัติในภายหลัง อาทิ การประสานกับสำนักงาน คณะกรรมการนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำกฎกระทรวงฯ มาเป็น ส่วนประกอบของการพิจารณาอนุมัติรายงาน การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการประสาน กับคณะกรรมการควบคุมอาคารและกรมโยธาธิการ และผังเมือง เพื่อขอความเห็นชอบให้นำกฎกระทรวงฯ มาบังคับใช้ด้วย

ทั้งนี้ การที่จะให้ข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคาร ด้านพลังงานสามารถนำมาบังคับใช้ให้เกิดผลใน ทางปฏิบัติได้ จำเป็นต้องเร่งกระบวนการตรวจ ร่างกฎกระทรวงฯ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว รวมทั้งเตรียมการ อบรมด้านบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะบุคลากร ท้องถิ่นทั่วประเทศให้มีความพร้อมต่อการดำเนินการกิจ ในการตรวจรับรองแบบอาคารอนุรักษ์พลังงาน

1015

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 15

การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2556 กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการลดการใช้พลังงาน เพื่อประหยัดงบประมาณในส่วนค่าสาธารณูปโภคและนำงบประมาณไปใช้ในการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ เช่น การศึกษา การสาธารณสุข เป็นต้น รวมถึงกำหนดบทบาทให้หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้นำด้านประหยัดพลังงานให้แก่ภาคส่วนอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการบริหารจัดการและการใช้นวัตกรรมเพื่อประหยัดและอนุรักษ์พลังงาน จึงต้องมีการกำหนดแนวคิดในการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน

โดยใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (Energy Service Company: ESCO) ซึ่งเป็นแนวทางที่เปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญจากภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาและลงทุนติดตั้งวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร หรือพลังงานหมุนเวียน โดยมีปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดแนวทางหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการดำเนินการ และการกำหนดมาตรการในการส่งเสริมเร่งรัดการขับเคลื่อน ESCO ในหน่วยงานภาครัฐ

ขณะนี้ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) ได้ร่วมกับสมาคมผู้ประกอบการบริษัทจัดการพลังงาน (ปัจจุบันมีผู้ประกอบการ ESCO มากกว่า 45 บริษัท) จัดกิจกรรมนำร่องโครงการส่งเสริมและพัฒนาการอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งได้จัดทำหลักเกณฑ์เงื่อนไข เพื่อช่วยประกอบการพิจารณาคัดเลือกบริษัทจัดการพลังงาน รวมทั้งได้จัดอบรมชี้แจงให้แก่สถานประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมและธุรกิจ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขดังกล่าวเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมไว้แล้ว

อย่างไรก็ตาม แนวคิด ESCO ซึ่งเป็นแนวคิดที่เปิดโอกาสให้เอกชนลงทุนติดตั้งอุปกรณ์ในการประหยัดพลังงานให้แก่หน่วยงานภาครัฐไปก่อน และให้บุคคลที่ 3 เข้ามาประเมินผลจากการประหยัดพลังงานได้จริง ก่อนจ่ายเงินชดเชยการลงทุนจากส่วนต่างจากการประหยัดค่าไฟฟ้าให้กับเอกชนในภายหลันั้น เป็นแนวคิดใหม่ที่ยังไม่มีแนวทางปฏิบัติในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ชัดเจนซึ่งอาจก่อให้เกิดการตีความได้ในภายหลัง รวมถึงอาจส่งผลกระทบต่อการผูกพันงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐ

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ พพ. ควรส่งแนวคิดพร้อมรายละเอียดในการจัดจ้างตามหลักการ ESCO ไปให้คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ ช่วยวินิจฉัยและให้ความเห็นต่อรัฐบาลในการกำหนดรายละเอียดของแนวทางปฏิบัติ เช่น การกำหนดเงื่อนไขหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดจ้างบริษัท ESCO การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เป็นต้น

1016

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 16

การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

ปัจจุบันกระแสอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและกระแสการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงานที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านต้นทุนที่ลดลงและประสิทธิภาพในการจัดเก็บพลังงานที่สูงขึ้น จนทำให้ยานยนต์ไฟฟ้ามีสมรรถนะใกล้เคียงกับยานยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์สันดาปภายใน ซึ่งประเทศไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์และชิ้นส่วนที่สำคัญจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรักษาฐานทางเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้าที่ครอบคลุมตั้งแต่การผลิต การใช้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายและมาตรฐานยานยนต์ไฟฟ้าและชิ้นส่วนอย่างครบวงจรตามแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ จัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อบูรณาการทำงาน การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อบูรณาการการขับเคลื่อนยานยนต์ไฟฟ้าและโครงสร้างพื้นฐาน พร้อมทั้งจัดทำมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์อย่างเป็นขั้นตอน

ปี 2560 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบมาตรการสนับสนุนการผลิตรถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าในประเทศไทยให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมตามมาตรการและแผนงานที่กำหนดไว้ เช่น การเปิดให้มีการส่งเสริมการลงทุนรถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยมอเตอร์ไฟฟ้า การสร้างอุปสงค์ การจัดทำมาตรฐานของรถยนต์นั่งไฟฟ้า และการสร้างความตระหนักให้กับประชาชนและผู้บริโภค เป็นต้น และในปี 2562 อยู่ระหว่าง

การร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายยานยนต์ไฟฟ้าแห่งชาติ เพื่อศึกษากำหนดทิศทางการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้า จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการติดตามประเมินผล การดำเนินงานขับเคลื่อนการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้าตามแผนงานและกรอบแนวทางที่กำหนดไว้ รวมทั้ง ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นโยบายการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้าเกิดผลในทางปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าของไทยมีข้อจำกัดในการขับเคลื่อนหลายประการ ได้แก่ ความพร้อม ของสถานีชาร์จรถไฟฟ้าสาธารณะในการรองรับความต้องการใช้งานของยานยนต์ไฟฟ้า ราคาการผลิตยานยนต์ภายใน ประเทศสูงกว่าราคานำเข้า ขาดมาตรฐานราคาค่าบริการการชาร์จไฟ และระยะเวลาชาร์จไฟที่ยังใช้เวลานาน

ทั้งนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงพลังงานควรพิจารณาแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายยานยนต์ไฟฟ้า ในระยะ เริ่มต้น โดยเร่งรัดการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายยานยนต์ไฟฟ้าแห่งชาติ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริม การพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยให้สามารถแข่งขันได้ และรองรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของ ผู้บริโภคที่มีแนวโน้มในการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น

1017

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 17

การส่งเสริมเทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงาน

ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา เทคโนโลยีทางด้านระบบกักเก็บพลังงาน มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้มีความสามารถในการเก็บประจุไฟฟ้าสูงขึ้นและมีต้นทุนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เกิดการนำมาใช้ประโยชน์เพื่อช่วยจัดการความแออัดของโครงข่ายไฟฟ้า สร้างความมั่นคงและเสถียรภาพการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน สอดคล้องกับแผนบูรณาการพลังงานระยะยาวของประเทศไทย และแผนขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะของประเทศไทย นอกจากนี้ยังส่งผลต่ออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง อาทิ อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าที่จะช่วยสนับสนุนขับเคลื่อนนโยบายอุตสาหกรรม 4.0 โดยควรมีการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมระบบกักเก็บพลังงาน ได้แก่

การจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติภายใต้คณะกรรมการพลังงานแห่งชาติเพื่อศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ในการส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมการผลิตระบบกักเก็บพลังงานประเภทแบตเตอรี่ การกำหนดมาตรฐานและมาตรการส่งเสริมการผลิตและการใช้เทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงาน การกำหนดเป้าหมายและแนวทางการนำเทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงานมาใช้ในระบบโครงข่ายไฟฟ้าของประเทศ

ในปี 2562 สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้เสนอร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมเทคโนโลยีระบบกักเก็บพลังงานตามแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน เสนอคณะกรรมการพลังงานแห่งชาติ (กพช.) เพื่อจัดทำแผนปรับปรุงระบบส่งและระบบจำหน่ายให้มีความทันสมัยรองรับเทคโนโลยีระบบไฟฟ้าในอนาคต และพัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าเดิมให้มีประสิทธิภาพการใช้งานให้ดีขึ้น โดยจะมีการกำหนดแผนงานเพื่อติดตั้งระบบควบคุมและบริหารจัดการอัตโนมัติสำหรับแหล่งผลิตไฟฟ้าแบบกระจายตัว และระบบกักเก็บพลังงานไฟฟ้า

อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงาน ยังคงมีข้อจำกัดในการนำเข้าวัตถุดิบลิเทียม เพื่อใช้ในการผลิตอุปกรณ์กักเก็บพลังงานไฟฟ้า และปริมาณความต้องการใช้ในประเทศ ที่ขึ้นอยู่กับ การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า ขณะที่นโยบายการรับซื้อไฟฟ้าหลายประเภทเป็นสัญญาแบบไม่เสถียร และผู้ประกอบการไทยยังขาดองค์ความรู้ในการผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีระบบกักเก็บพลังงาน

ดังนั้น การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน กระทรวงพลังงานและสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) ควรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงแผนด้านพลังงาน อาทิ แผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า แผนอนุรักษ์พลังงาน เพื่อสนับสนุนการนำระบบกักเก็บพลังงานประเภทแบตเตอรี่มาใช้ในการระบบโครงข่ายพลังงาน พร้อมทั้งสนับสนุนการจัดตั้งโรงไฟฟ้าแบบมีเสถียรภาพและแน่นอน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการลงทุนระหว่างรัฐกับเอกชนและเอกชนกับเอกชนในต่างประเทศเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และการลงทุนในแหล่งแร่ลิเทียมที่สำคัญที่จะช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า

